

ניצוצי חיזוק ואמונה
מאוצר שיהותיו ומכתביו של הגאון הצדיק
רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א

ההמנהגים החדשים

פניני הפרשה

פתגמין קדישין ומרגייתין טבין
ונשמעו מפיק הגה"צ מורינ'ו שליט"א
בשעה של קורת רוח ובשבילי דאורחא

■ 'בכל דרכיך דעה'

בשבילי דאורחא אמר מורינ'ו שליט"א: כתיב בפרשה (י' ט)
"היטב בעיני ה'" - דאס איז געווען א אמאליגע שפראך "היטב
בעיני ה'" - דאס איז געווען די שפראך, [כך היה הביטוי לכל דבר
"היטב בעיני ה'" - זה היה השפה].

תלמיד חכם אחד אמר למורינ'ו שליט"א דברי החתם סופר
שכתב בתשובה (ח"מ סימן קצ"ו) לקהילה אחת שפיזרו ממון רב
לצדקה אך זלזלו באפיית מצות כהלכה: "מצות עשה של מצה
משומרת בליל פסח היא יחידה נשארת לנו מכל מצוות אכילה
שבכל התורה, אין לנו פסח ולא קדשים ולא תרומה ולא מעשר
שני, רק מצוה אחת משנה לשנה. ואם גם היא לא תועילה בידינו
בשלימות ולא עוד אלא כי תחת יופי שיהיה האכילה של
כל ז' ספק איסור כרת, ולא עוד אלא שיכשיל בזה רבים ח", וגם
נוציא על זה אלפים, הייטב בעיני ה' חלילה וחלילה", חזינן שגם
רב ישראל החת"ס השתמש בביטוי זה.

ונהנה מורינ'ו שליט"א ואמר: **אכן כן, כך הוא בכל הדבקים בה',
שבכל דבר הם מעינים ובוחנים "הייטב בעיני ה'..."**

(פרשת שמיני שנת תשס"ט לפ"ק)

■ 'למה אתה בוש לכך נבחרת'

בעת הקידושא רבא אמר מורינ'ו שליט"א: ידועים הם הטייטש
על דברי חכמינו ז"ל בת"כ, הובא בפירוש רש"י בפרשתינו (פסוק
ז) "קרב אל המזבח" - "שהיה אהרן בוש וירא לגשת, אמר לו
משה למה אתה בוש, לכך נבחרת", היינו שדוקא בשביל שאתה
בוש ואתה מחזיק עצמך שאינך ראוי לעבוד את עבודת הכהונה,
מפני סיבה זו נבחרת אתה להיות כהן לאל עליון יותר מאחרים.

מקור ביאור זו - אם כי הובא הרבה בספרים הק' - הוא
מרינו האריז"ל, הובא בספרו ליקוטי תורה ובספר הליקוטים,
ז"ל שם: "ארז"ל שאמר משה לאהרן קרב אל המזבח, שה' אהרן
בוש, אמר לו משה לכך נבחרת, הענין, שלהיות בן מדת ענוה
ובושה, נבחרת יותר משאר חביריך להיות כהן", כי ענין זה של ענוה
ושפלות הוא יסוד היסודות במעלת ומדרגת האדם.

פעם דיבר עמי אחד, ואמר על עצמו הוא ענין, שאלתי אותו,
האם סובל אתה בעל גאווה, אמר לי, לא, אמרתי לו, אם כן עדיין
רחוק אתה מענוה, דדוקא המתגאה שונא בעל גאווה אחר, וכענין
שאחז"ל "כל אומן שונא את בן אומנתו". אבל מי שאינו מתגאה
ואינו תופס מקום, אין גאותו של חברו מפריע לו.

(צפרא דשבתא שמיני שנת תשע"ג לפ"ק)

■ 'קבלת יסורין באהבה'

מורינ'ו שליט"א דיבר אודות קבלת יסורין באהבה, ואמר:
הנה בפרשתינו פרשת שמיני הנאמר בו מיתת בני אהרן נדב
ואביהוא, אשר היו 'שרעקליע גרויסע מענטשן' [אנשים גדולים
מאוד], ויש להם שייכות עם הגאולה העתידה שיתעברו בנשמת
אליהו הנביא, וכמובן שהצער של אהרן הכהן היתה נורא, אמנם
- "יודים אהרן", ושמעתי כי לשון וידום הוא מלשון 'אבן דומם',
שלא רהרר אחר מידותיו מאומה, כי ידע נאמנה שהקב"ה גדול
ומאוד עמקו מחשבותיו והוא יודע מה שהוא עושה, והסימן
שלא התעצב אהרן הכהן כלל, כי היתה עמו השראת
השכינה, ובלי שמחה אי אפשר שיהיה השראת השכינה.

(צפרא דשבתא שמיני שנת תשע"ד לפ"ק)

פה סח

■ הדיבור היה בגלות

ברשות מורי ורבותי!

איתא בזוה"ק פרשת וארא (ח"ב דף כה ע"ב) שבמצרים היה הדיבור בגלות, ואף הכתוב
אומר (תהלים פא, י"א) "אנכי ה' אלקיך המעלה מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו", המכוון בזה
הוא שכל זמן שהיו בני ישראל במצרים היה הדיבור בגלות, הם לא היו יכולים לפתוח פיהם
ולדבר לפני הקב"ה - כך מבואר בזוה"ק.

הרה"ק רבי פינחס קאריצער זי"ע מבאר (ראה אמרי פנחס שער ד' אות רכ"ז) שבתפילות בני
ישראל במצרים כתיב (שמות ב', כ"ג) "ויאנחו" והוא תפילה בלא קול ובלא דיבור, ושוב שנית
כתיב (שם) "ויזעקו" שזהו תפילה בקול אך בלא דיבור, כי לא היה להם כוח של תפילה
בדיבור.

■ 'ה' צורי וגאלי'

ההפשוט בזה הוא, שלא האיר להם האמונה כראוי להגרש באמת את השי"ת, כי בן
ישראל עליו להגרש שיש לו רבונו של עולם - ער האט א רבונו של עולם! רבונו של עולם
שהוא יכול לדבר ולפנות אליו! **ער איז דאך דיין טאטע! ער האט דיר באשאפן!** [הלא הוא אביך
ובוראך!] **'ה' צורי וגאלי'**, אך כלל ישראל במצרים עדיין לא הגיעו למדרגה הזאת, האמונה
הזאת לא האירה אצלם עדיין כראוי, לדבר עם השי"ת **'כדבר איש אל רעהו'**.

הבעש"ט הק' אומר שבגלות מצרים היו כלל ישראל נתונים תחת יד פרעה רחמנא ליצלן,
וזה גרם להם שלא האמינו בהשגחה פרטית, דהיינו לדעת ולהכיר שהכל מושגח ומנוהל ע"י
השי"ת, כל פרט ופרטי ופרטים עד הסוף, **שזהו האמונה הנכונה והבהירה!**

ועל ידי כוחו של משה רבינו ע"ה והמופתים שעשה, הראה השי"ת שהוא השולט היחידי
על הטבע! **כל הטבע כולו - שלו הוא! או אז האיר להם אמיתות האמונה הקדושה!**

■ 'בני בכרי ישראל'

והרי אין ערך ושיעור לגדולתו של הקב"ה, דער אויבערשטער איז זייער גרויס! ער איז
זייער גרויס! בלי שום גבול ובלוי שום ערך! וכי מי יכול להשיג ולשער גדולתו של השי"ת?
אך עם כל זאת, מחמת ענוותנותו הוא פונה לכלל ישראל ומכנה אותם בשם **"בני בכרי
ישראל"** (שמות ד', כ"ב) - **בני א-ל חי! דער אויבערשט'ס קינדער!**

ואם כן - אם אנו נקראים בנים למקום, הרי על הבן להיות לו היכולת לדבר אל אביו, הוא
צריך להרגיש שיש לו אב! לקנות דעת מאביו!

מוהרנ"ב ב'ליקוטי תפילות' מתחנן (ח"א, תפילה צ"ח): **'מתי אבוא ואראה פני אלקים, מתי
מתי אזכה לאמונה שלימה, אמונה חזקה, אמונה נכונה, עד שאזכה לפרש שיחתי לפניך פנים
בפנים כאשר ידבר איש אל רעהו, ולא יהיה שום מסך המבדיל ביני ובינך.'**

וזהו קרבת אלקים מופלאה, הרגשה שאני בן ישראל, להרגיש שיש לי רבונו של עולם!

■ שהכל נהיה בדברו

ואכן צריך הרבה להתפלל לפני השי"ת לזכות שיהיה לנו **ריינע קלארע לויטערע אמונה אין
גאט ברוך הוא!** [אמונה זכה בהירה וטהורה בבורא ב"ה!], אמונה בהשגחה פרטית, לדעת
ולהכיר **'שהכל נהיה בדברו'** - כל פרט ופרטי פרטים עד אין קץ - **"אין עוד מלבדו"** (דברים ד,
לה).

והוא רכוש גדול עד למאוד! הרכוש הגדול ביותר בעולם הוא הידיעה מהשי"ת! זהו
הרכוש הגדול ביותר בעולם שאנו נמצאים כאן בגלות המר הזה!

■ חי חיים נצחיים כמוהו!

כי האמונה הלא היא רכוש נצחי לעולמי עד ולנצח נצחים, וכאשר אמרו חז"ל (מכות כד ע"א):
'בא חבוקו והעמידן על אחת ו"צדיק באמונתו יחיה' (חבוקו ב', ד'), וכוח גדול ומופלא יש לנו
ע"י האמונה בהשי"ת, שעל ידו אנו דבקים כביכול בו ויטרך בעצמו, וכאמרו של רביה"ק
(ליקוטי מוהר"ו סימן כ"א): **"חיים נצחיים הם רק להשי"ת, ומי שדבוק בו חי חיים נצחיים כמוהו!"**

'צדיק באמונתו יחיה' - "יחיה" הכוונה לחיים נצחיים כמובא בספה"ק, כי אם הכוונה לחיי
עוה"ז החולפים - הלא גם גויים ורשעים חיים בעולם הזה, ישנם גם גויים שמאריכים ימים,
אלא על כרחך ש"יחיה" הכוונה לחיים נצחיים לעולם! **אויף אייביג! רק זה נקרא "חיים"!** כי

בלאו הכי אי"ז נקרא "חיים", וכעין שאמרו חכמינו ז"ל (מנחות קב ע"ב, וחולין עב ע"ב) 'כל העומד לישרף כשרוף דמי, כל העומד ליקצץ כקצוץ דמי'.

■ זעקה ואנחה גדולים מדיבור

הגה"ח רבי משה קרעמער שליט"א הזכיר דברי הזוה"ק בפרשת שמות (דף ט ע"ב - כ ע"א) ש'צעקה' ו'אנחה' גדולים במעלה יותר מדיבור!

הגם שדברי הזוה"ק הללו נראים כסותרים לדברי הזוה"ק שהבאנו בריש דברינו שהדיבר היה בגלות, [שכאן מובן שהצעקה והאנחה גדולים במעלה ממדריגת הדיבור], אמנם יש ליישב שהכוונה כאן שצעקה ואנחה גדולים יותר מדיבור מדובר באדם שקרוב אל השי"ת ומשיח אליו את כל אשר עם לבבו - דהיינו שביכלתו לדבר עם השי"ת רק לפעמים נפשו מרה עליו כל כך - כפי המעברים והעניינים העוברים על האדם - בזה העולם רח"ל - אזי לפעמים הוא מגיע למצב שאינו יכול לדבר לפני המלך, או אז הוא מתאנח - זהו אנחה וזעקה

הגדולים במעלה מדיבור! דעמאלטס איז דאס קרעכץ; דאס שרייען; גיוואלדיג גרויס!

אך מי שאנחתו וזקעתו ללא דיבור הוא מפני שאין לו כלל ענין הדיבור מכל וכל, מעולם לא היה לו דיבור להשי"ת, זהו חסרון וגלות.

■ "פה-סח" - יציאת הדיבור מגלות

ואשר על כן נקרא שם היו"ט "פסח" שהוא מלשון "פה-סח" (שער הכוונות פסח, דרוש ג), כי כאשר יצאו בלילה הראשונה ממצרים מתחת רשות פרעה, אז נפתח פיהם לדבר אל השי"ת!

כלל ישראל פתחו פיהם לדבר אל השי"ת, להודות לפניו בכל ליבם, הם זכו אז לשלימות הדיבור!

והרי כל הדיבור נברא למען שמו יתברך, ו'שלימות הדיבור' הוא - להודות לשי"ת בכל לב! "שלימות הדיבור" - מביא לקרבת אלקים מופלאה! דאס ברעגנט אגעוואלדיגער קרבת אלקים!

פניני המכתבים

מכתבי הגה"צ מורינו שליט"א לאור הזמן והפרשה

ליום ג' [שופטים] א' דר"ח אלול [תש"ל] פעה"ק ירושלם ת"ו בב"א

ונזכרתי שבקשת גם שאכתוב לך על התמדת הלימוד. הנה הלוא על התורה נאמר 'כי הם חיינו', ואם שיש די לאלקותו לכל בריה, אבל התורה הקדושה היא עצם החיות של כל העולמות, כמובא בלקוטי מוהר"ן סימן נו (אות ג). לכן צריכין לחפש חיות רק מצד הקדושה, כל-שכן מהתורה הק' שזה עיקר החיים נצחיים, ואין חיים אחרים כלל.

ומה שמרגישין לפעמים מרירות וכבדות בעת לימוד התורה או קודם, זה מחמת הקליפות והרע, ועל ידי שמשברין את המניעות, זה ממש הכנעת הקליפות, כמובא מהאריז"ל, שהיה מזיע בעת לימוד התורה. ור' חיים וויטאל תלמידו הק' זכותם יגן עלינו ידע שיש לו כוונה בזה, ושאל אותו על כך, והשיב לו, שעל ידי זה שורפין את הקליפות.

ובהקדמת ספר 'קול אריה' מביא על זה רמז נפלא מהתורה, כי הרי ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא. הכתוב אומר: "וְאֵת שְׁעֵיר הַחֲטָאֵת דָּרַשׁ דָּרַשׁ מִשֶּׁה וְהָיָה שֶׁרָף" (ויקרא י"ז ט"ז), 'שעיר החטאת' הם הש-דים, כמו "לְשַׁעֲרֵם אֲשֶׁר הֵם זַיִּים אַחֲרֵיהֶם" (ויקרא י"ז ז). שזה מכוון לש-דים. 'דרוש דרש משה' - היינו בפלפול התורה שמזיעין. 'והנה שורף' - שעל ידי זה שרף את הקליפות.

1. ספר אוסף מכתבים ח"ג מתוך מכתב קס"ג.

ניצוץ אחד

ניצוץ קודש ממאמרי ומכתבי הגה"צ מורינו שליט"א

כמו שפסח זכר ליציאת מצרים - כן הערבי פסחים הם זכר לשיעבוד מצרים זכר ל'ייעבדו מצרים את בני ישראל בפרך'.

ובסימן יט בליקוטי מוהר"ן מקשר רבינו את הענין של לשון הקודש (היינו דיבורי תורה ותפילה) ושמירת הברית, שהם תלויים זה בזה. ורבינו מתבטא שם בלשון "שזה (תפילה) בלא זה (שמירת הברית) אי אפשר להיות", היינו שמירת הברית ולשון הקודש, וכל מה שנוקמים ביצר הרע יותר, נפתח הפה יותר לדיבורי תורה ותפילה. וכן כל מה שעוסקין יותר בלשון הקודש - נתקדשין יותר הדמים וזוכין יותר לקדושה.

ומובא מרבינו ז"ל שצריכים כל כך לעסוק בדיבורים קדושים עד שלא תשאר טיפת דם שלא עבד בה את השי"ת (לק"מ סי' ע"ה). ואנ"ש נוהגים להרבות באמירות בחודש אלול: ספר התיקונים תהלים וספרי רבינו, וכן יש אומרים את כל התורה, היינו תנ"ך מתחילה ועד סוף. ומובא מרבינו שחודש אלול אז מסוגל לתיקון היסוד, וגם למצוא זיווגו ההגון.

אכן טוב לאדם שיהיה לו שיעור באמירה לבד, כי זה מקדש את הדמים, ורואים בזה תועלת רבה.

ואסיים בברכת כתיב וחתומה טוב בגוף ובנפש לנו ולכל ישראל.

כל זה מה שפלט הקולמוס, הגם שמסופק אני אם תמצא בו סיפוק, ואקווה על נקודה אחת קטנה.

יעקב מאיר שכטער

עניני אמירת תהלים

האוצרות הגנוזים בתהלים - אמונה, תפילות, הילולים, ורצונות...

■ הנשק הגדול

אחד מן הדברים הקשים בעבודת ה' הוא כאשר היצר מפתה את האדם בכל מיני קושיות ותמיהות, והעצה המעולה ביותר לזה הוא התהלים, כי ספר התהלים הוא מלא בביטויים קדושים, ביטויים של "צמאה לך נפשי כמה לך בשרי" (תהלים סג ב) וכיו"ב, ביטויים ללא גבול של קרבת אלקים, ואף גם אם אינך אוחד עדיין במדרגה זו באותה שעה, אך בכוח הביטויים הללו, ובכוח מעט המחשבה שתתלווה עם הביטויים, הרי אתה דבוק ומחובר לכל היוצא מפיה, כי כאמור - במקום שמחשבתו של אדם שם הוא - וממילא כל הקליפות נופלים ומתבטלים לנוכח הקדושה החופפת עליך ע"י דיבורי ההשתוקקות שלך, ובעזר ה' יתקיים בך מאמר הכתוב (תהלים צ"ב) "כי הנה אויבך יאבדו".

כי בהיות שאין אדם יכול להילחם עמם פנים בפנים, לכן אין ביכלתו לגרשם מעמו בכוח ולהכריעם מעל גבולו, וכיוון שכך מוטל עליו לעשות פעולות כאלו שעל ידם הם ממילא יסתלקו ויפלו, וזה

הספר שמחדש מעתה עולם היהדות - ספר דורשי יחודך פסח - בכל חניות הספרים